Berlingske

TIRSDAG
15.10.2019
2. SEKTION

Business

FOTO: ÓLAFUR STEINAR GESTSSON

BESTIKKELSESSAG

side 4-5

Problemer med den interne kontrol i Carlsbergs indiske datterselskab fik i 2018 selskabets revisor til at reagere. Ifølge eksperter kan problemer i den interne kontrol have gjort det sværere at opdage regelbrud. Carlsberg »undersøger« mulige uregelmæssigheder, når de »påpeges«, oplyser bryggerigiganten.

Intern kontrol haltede i indisk Carlsberg-selskab

BELÅNING

Andelsbelåning udfordres af muligt lovindgreb

side 3

HANDELSOPGØR

Trump trækker det korteste strå i opgør med Kina

side 8-9

C25 CAP

1,3%

Lukkekurs 1.028,96

ERHVERVSKOMMENTAR

Ikke alt, der er grønt, bliver til guld

side 2

Eksperter: Mangelfuld intern kontrol kan misse ulovligheder

Af Henrik Jensen hejs@berlingske.dk, **Michael Lund** mlun@berlingske.dk, **Jakob Chor** jakc@berlingske.dk **og Lars Nørgaard Pedersen** larp@berlingske.dk

I 2018 blev der givet en opsigtsvækkende advarsel om problemer med den interne kontrol i Carlsbergs indiske datterselskab, der er central i sagen om lyssky betalinger af embedsmænd. Den svage kontrol kan i sidste ende have ført til, at regelbrud ikke er blevet opdaget, lyder det fra eksperter.

Der har været så alvorlige problemer med den interne kontrol i Carlsbergs indiske selskab, at bryggerikoncernen i værste fald kan have haft svært ved at opdage bestikkelse eller andre alvorlige regelbrud.

Det vurderer eksperter på baggrund af centrale oplysninger, der figurerer i årsregnskabet for 2017/2018 fra det indiske selskab.

Selskabet er omdrejningspunkt i en sag, hvor nøglefigurer i Carlsberg ifølge interne dokumenter i mindst halvandet år har været involveret i systematiske betalinger under bordet til lokale embedsmænd i Indien.

I et omfattende materiale bestående af krypterede beskeder og dokumenter, som Berlingske er i besiddelse af, nævnes der flere end 200 særskilte betalinger af indiske embedsmænd, der skulle sikre bryggerikoncernen tilladelser til at brygge og sælge øl i 2015 og 2016. Carlsberg selv har forklaret, at forholdene er blevet undersøgt, og at der ikke har kunnet findes nogen »beviser« for, at der er foregået bestikkelse eller smørelse.

Nu viser det sig, at problemer med datterselskabets interne kontrolsystem, der skal opdage uregelmæssigheder og ulovligheder, har været så omfattende, at selskabets eksterne vagthund, revisionsselskabet PwC, reagerer.

Ifølge eksperter kan den utilstrækkelige interne kontrol have haft den konsekvens, at selskabet ikke har opdaget alvorlige forhold som regelbrud, bestikkelse og besvigelser.

Ifølge professor i revision på Institut for Regnskab på Copenhagen Business School Kim Klarskov Jeppesen er den interne kontrol helt afgørende for at undgå bestikkelse og besvigelser.

»En dårlig eller mangelfuld intern kontrol gør virksomheden udsat for, at både hændelige og bevidste fejl kan opstå. Og det er klart, at hvis en virksomhed skal opdage f.eks. bestikkelse, kræver det, at de interne kontroller fungerer,« siger han.

Helt konkret slog revisorerne i årsregnskabet fast, at Carlsberg Indien havde en utilstrækkelig kontrol med selskabets sælgere og betalinger. Dét skabte risiko for, at betalinger var blevet gennemført, uden at der var redegjort tilstrækkeligt for, hvad pengene var brugt til.

Mangel på passende kontrol

Af regnskabet, som Berlingske har fået indsigt i via det indiske selskabsregister, fremgår det, at selskabet ikke har »haft passende intern kontrol« omkring ansættelser af sælgere og »overblik« over, om deres forretninger er i overensstemmelse med selskabets politikker. Det gælder også »gennemgang og godkendelse« af krav fra sådanne sælgere, hvilket har »kunnet føre til betalinger uden tilstrækkeligt bevis«.

Per Nikolaj Bukh, professor i økonomistyring på Aalborg Universitet, kalder formuleringen en alvorlig advarsel. Han peger blandt andet på, at de interne kontroller er relevante, hvis et selskab f.eks. skal opdage lyssky aktiviteter som bestikkelse.

»Der er ingen tvivl om, at det er de interne kontroller, der er relevante, når det gælder bestikkelse, og derfor er det selvfølgelig problematisk, når der tilsyneladende har været mangler i kontrollen,« siger han.

Professoren forklarer, at de interne kontroller er afgørende, fordi de kan sikre, at virksomheden driver »sin forretning i overensstemmelse med de politikker og på den måde, der er blevet besluttet af den øverste ledelse«.

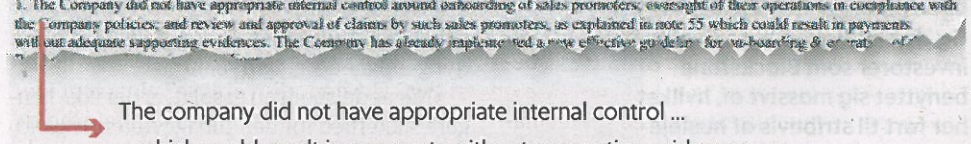
»Men det kræver, at den interne kontrol fungerer, og når der er svagheder i den, bliver det sværere at opdage uregelmæssigheder og regelbrud,« siger professoren, der påpeger, at det efter dansk standard er en sjælden bemærkning fra revisoren i et stort selskab.

Revisoren for det indiske selskab hæfter sig blandt andet ved, at der kan være sket betalinger uden tilstrækkeligt bevis.

Claus Holm, der er professor ved Institut for Økonomi på Aarhus Universitet, hæfter sig ved, at manglerne er så alvorlige, at revisor direkte føler sig nødsaget til at anføre, at man ikke har grundlag for at udtale sig om dele af regnskabet:

»Der skal være for eksempel kontoudtog eller en anden ekstern bekræftelse på, at de transaktioner, der er foretaget, er blevet brugt på det, der fremgår internt i selskabet. Og her konstateres det så, at det slet ikke kan undersøges uden adgang til betryggende intern dokumentation.«

Professoren hæfter sig dog ved, at selskabet selv har undersøgt forholdene og fortæller revisoren om dem. Det er ifølge ham et positivt tegn på, at selskabet forsøger at tage hånd om problemerne. I regnskabet fremgår det således, at Carlsberg selv har sat gang i en intern gennemgang af den interne kontrol og efterfølgende har fulgt op med nye retningslinjer

Revisorens bemærkning til regnskabet om den interne kontrol i Indien.

Carlsberg er kommet i søgelyset, fordi Berlingske på baggrund af et omfattende materiale har kunnet vise, hvordan indiske embedsmænd systematisk har modtaget penge under bordet. Foto: Ali Monis Naqvi/Reuters/Ritzau Scanpix

SAGEN KORT

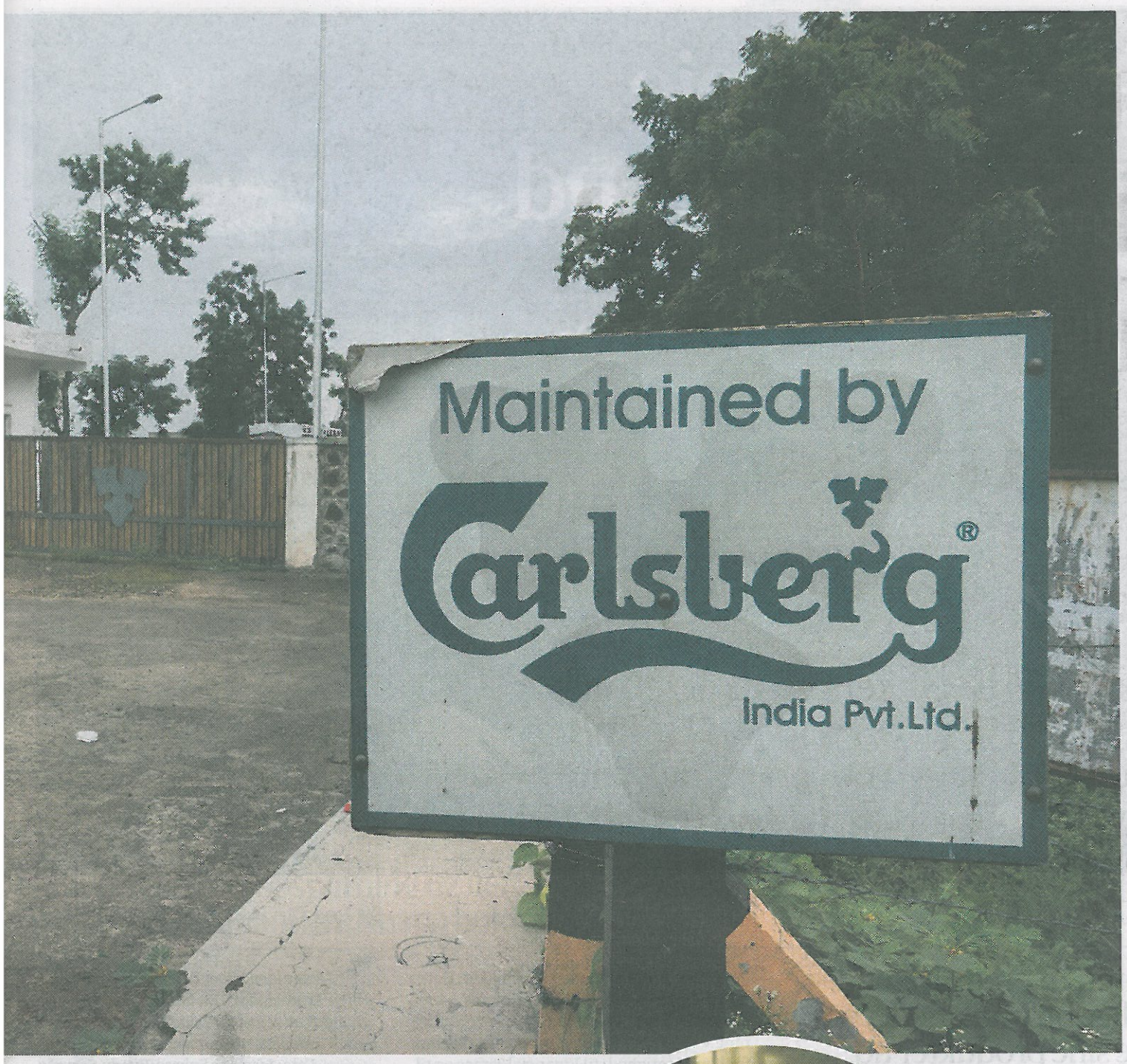
Carlsberg i Indien

Berlingske har på baggrund af et omfattende materiale afdækket, hvordan Carlsberg har været involveret i systematiske betalinger under bordet til lokale embedsmænd i Indien.

I regnskabet for Carlsbergs indiske datterselskab fremgår det, at der ifølge revisoren har været en utilstrækkelig kontrol. Det har kunnet føre til betalinger uden tilstrækkeligt bevis, lyder det.

Ifølge eksperter er netop de interne kontroller centrale, hvis selskabet skal kunne opdage regelbrud som f.eks. bestikkelse og besvigelser.

Carlsberg siger blandt andet, at selskabet har udrullet et omfattende compliance-program, og at koncernen har tredoblet antallet af interne revisorer.

Dokumenter afslører:
Carlsberg-ansatte betalte indiske embedsmænd lyssky kontanter

Berlingskes omtale 15. september 2019

Carlsberg-top har i to år kendt til mistanke om bestikkelse i Indien

Berlingskes omtale 18. september 2019

Dansk politi overhørte advarsler om bestikkelse i Carlsberg

Berlingskes omtale 27. september 2019

og politikker på området. Når revisoren alligevel nævner det, har det været med klar adresse til København, vurderer Per Nikolaj Bukh.

»Når revisoren kommunikerer det i regnskabet, har det været en vigtig advarselslampe til ejerne, altså Carlsberg i København, om et problem i datterselskabet,« siger han.

Løftet pegefinger

Carlsberg bekræfter over for Berlingske, at den »kvalificerede udtalelse« vedrørende den interne kontrol rigtignok kunne have resulteret i en svaghed i det indiske selskabs regnskab. Derfor foretog revisorerne en række test for at undersøge, om det var tilfældet. I det nævnte tilfælde fandt revisorerne ingen tegn på dette, og de var derfor i stand til i sidste ende at aflevere en blank revisionspåtegning, fremgår det af regnskabet.

At der ikke sås tvivl om hele årsregnskabet, udelukker dog ikke, at der kan være problemer i det indiske selskab.

Professor i eksternt regnskabsvæsen ved Aarhus Universitet Frank Thinggaard forklarer således, at formuleringen i regnskabet er en løftet pegefinger fra revisoren, der påpeger væsentlige svagheder, når det gælder interne kontroller på ét særligt område, nemlig brugen af såkaldte »sales promoters« - sælgere - for Carlsberg.

»Isoleret set kan det være problematisk, når der er væsentlige svagheder omkring de interne kontroller på et område i selskabet, men det er på den anden side ikke noget, der får revisoren til at slå alarm for hele årsregnskabet,« siger han.

Han hæfter sig samtidig ved, at revisoren påpeger, at svagheden medfører en risiko for, at der kan foretages betalinger uden tilstrækkeligt bevis for, hvad de betalinger skal bruges til, og om modtageren er berettiget til dem.

FOTO: ALI MONIS NAQVI

> En dårlig eller mangelfuld intern kontrol gør virksomheden udsat for, at både hændelige og bevidste fejl kan opstå.
>
> **KIM KLARSKOV JEPPESEN**, PROFESSOR I REVISION PÅ INSTITUT FOR REGNSKAB PÅ CBS

Berlingske har stillet Carlsberg en række spørgsmål om de interne kontroller i det indiske datterselskab.

Blandt andet hvad der fik Carlsberg til at undersøge den interne kontrol i det indiske datterselskab, og hvorfor der kan være foretaget betalinger, der ikke kan findes bevis for. Berlingske har også spurgt, hvilken slags betalinger der er tale om.

Carlsberg svarer ikke direkte på spørgsmålene, men i en skriftlig kommentar skriver informationschef Kasper Elbjørn, at Carlsberg har styrket selskabets »compliance«. Han påpeger samtidig, at Carlsberg grundigt »undersøger« mulige uregelmæssigheder, når de »påpeges af vores overvågning eller whistleblower-systemet«.

»Som vi har sagt tidligere, har vi siden 2016 yderligere styrket vores compliance-indsats, tredoblet antallet af interne revisorer og udrullet et omfattende globalt compliance-program med helt klare politikker, træning af vores lokale medarbejdere, styrkede kontroller og revisioner samt et endnu mere robust whistleblower-system,« skriver Kasper Elbjørn.

»Meget indviklet lovgivning«

Han understreger, at selskabet i Indien arbejder med »meget indviklet lovgivning, som ikke er let at fortolke, og som ofte varierer på tværs af de mange indiske stater«.

»Vi indhenter derfor løbende ekstern juridisk bistand til at fortolke de indiske regler, og når det er relevant, kontakter vi ligeledes de lokale myndigheder stat for stat for at bekræfte fortolkningen,« skriver han.

»I tilfælde, hvor der er behov for at ændre praksis eller styrke vores kontroller, drøfter vi det naturligvis med vores joint venture-partner i Indien og retter ind efter det.«

Carlsbergs revisor i Indien har afvist at udtale sig til Berlingske, men henviser til PwC i Danmark. Her oplyser kommunikationschef Pernille Stokholm Bøg, at PwC i Danmark ikke kan kommentere arbejde udført af PwC i Indien. Hun oplyser videre, at PwC »generelt ikke kommenterer kundeforhold«, da revisionsselskabet er underlagt tavshedspligt.